

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/7/2017
Identifikačné číslo spisu: 9515100092
Dátum vydania rozhodnutia: 07.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:9515100092.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Aleny Šiškovéj, JUDr. Martina Bargela a JUDr. Gabriely Šimonovej v trestnej veci obvineného Ing. B. B. a spol. pre prečin podplácania spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., na verejnom zasadnutí konanom 7. septembra 2020 v Bratislave, o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2016, sp. zn. 4 To 10/2015, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 388 ods. 1 Tr. por. takto

rozhodol:

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2016, sp. zn. 4 To 10/2015 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por.

porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 12 Tr. por., § 168 ods. 1 Tr. por., § 285 písm. a) Tr. por. a § 319 Tr. por., a to v prospech obvinených Ing. B. B. a P. B..

Toto uznesenie sa zrušuje v celom rozsahu.

Zrušuje sa aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 21. júla 2015, sp. zn. BB-4T/19/2015.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad.

Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „súd“) rozsudkom z 21. júla 2015, sp.

zn. BB-4T/19/2015 podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodil obvinených Ing. B. B. a P. B. spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin podplácania spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že

Ing. B. B. a P. B., v presne nezistený deň, v období mesiacov apríl a máj roku 2010, v M., na B. č. XX, v kancelárskych priestoroch nachádzajúcich sa v starej budove spoločnosti E., IČO: XX XXX XXX, pri spoločnom osobnom rozhovore a po vzájomnej dohode s Ing. F. K. ako riaditeľom Daňového úradu Trnava - pobočka F., (ďalej len „DÚ F.“), v prítomnosti Ing. V. D. ako riaditeľky Daňového úradu M. opakovane sľúbili Ing. F. K. ako úplatok vyplatiť finančnú hotovosť vo výške 10 percent z celkovej sumy nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vyplatených bližšie neurčeným obchodným spoločnostiam evidovaných v pôsobnosti DÚ F., v ktorých Ing. B. B. a P. B. vykonávali svoj vplyv za to, že z titulu jeho funkcie riaditeľa DÚ F. zabezpečí bezproblémové vyplatenie nadmerných odpočtov DPH a bude včas poskytovať informácie o dožiadaniach z iných daňových úradov a vyžiadaniach z polície týkajúcich sa obchodných spoločností, ktoré určí Ing. B. B., pričom Ing. F. K. na základe vyslovenej požiadavky Ing. B. B. tak konal v rámci daňovej kontroly DPH za zdaňovacie obdobie september roku 2009, vykonávanej na DÚ F. v spoločnosti M., so sídlom toho času na Q. č. XX/A, F., IČO: XX XXX XXX (ďalej len „M.“), kedy v rozpore s jeho služobnými povinnosťami, v presne nezistený deň v období mesiacov máj a jún roku 2010, na základe služobnej vedomosti získanej pri podpisovaní výzvy kontrolnej skupiny DÚ F. o nedostatkoch zistených pri vykonanej kontrole a výzvy na prerokovanie protokolu o kontrole adresovanej spoločnosti M., prostredníctvom Ing. V. D., opakovane z vlastnej iniciatívy vyvolal stretnutie s Ing. B. B. a konateľom spoločnosti M., aby sa spoločne dohodli na tom, aké doklady je potrebné doložiť a aby sa napísalo vyjadrenie pre úspešné uplatnenie námietok voči daňovej kontrole, ku stretnutiu ktorému nakoniec došlo v období od 25. mája 2010 najneskôr do 1. júna 2010, na B. č. XX, M., v kancelárskych priestoroch nachádzajúcich sa v starej budove spoločnosti E. kde Ing. F. K. osobne na žiadosť Ing. B. B. a P. B. v prítomnosti Ing. V. D. vypracoval písomnosť - „Výzvu na vyjadrenie sa k protokolu a na jeho prerokovanie - vyjadrenie“ pre spoločnosť M., ktorá bola doručená na DÚ F. dňa 2. júna 2010 a na základe ktorej došlo zo strany DÚ F. k zmene výsledku daňovej kontroly v smere priznania nároku na odpočítanie DPH a zo strany Ing. F. K. ako riaditeľa DÚ F. ku schváleniu platobného poukazu č. XXXX/P/XXXXX. a dodatočného platobného výmeru č. XXX/XXX/XXXXX/XX zo dňa 8. júna 2010, čo viedlo k vyplateniu nadmerného odpočtu DPH za zdaňovacie obdobie september roku 2009 spoločnosti M. v celkovej výške 443.218,88 Eur, čomu však v minulosti DÚ F. v protokole č. XXX/XXX/XXXXX/XXXX nevyhovel, za čo v presne nezistený deň v lete roku 2010 v reštaurácii B. v F. a v reštaurácii S. v H., Ing. B. B. za prítomnosti Ing. V. D. osobne odovzdal Ing. F. K. sľúbený úplatok vo forme peňažnej hotovosti v bližšie nezistenej výške,

pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý sú obžalovaní stíhaní.

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor odvolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 29. novembra 2016, sp. zn. 4 To 10/2015 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti uzneseniu podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka“) na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 3 Tr. por. (Minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.).

Ministerka namietla, že sudy v rozpore s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. nezaložili svoje rozhodnutia na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu. Vykonané dokazovanie odporovalo záverom súdov nižšieho stupňa, ktoré sa nezaoberali obsahovou stránkou výpovede svedkyne Ing. V. D.. Sudy sa

zamerali iba na jej vierohodnosť, ktorú spochybňovali s ohľadom na jej postavenie obvinenej v inej trestnej veci a teda snahu dosiahnuť miernejší postih. Svedkyňa pritom na súde prvého stupňa vypovedala logicky, podstatným spôsobom objasnila skutkový stav, udalosti zasadzovala časovo a miestne správne (najmä v apríli až máji roku 2010), časové udalosti (vyhotovenie vyjadrenia k výzve na vyjadrenie sa k protokolu a jeho doručenie daňovému úradu) na seba nadväzovali. Spochybňovanie hodnovernosti výpovede svedkyne snahou o dosiahnutie miernejšieho postihu neprímerane presiahli zásadu voľného hodnotenia dôkazov. V tomto smere neboli na hlavnom pojednávaní vykonané žiadne dôkazy okrem výpovede svedkyne, ktorá uviedla, že jej zo strany orgánov činných v trestnom konaní nebolo nič sľúbené. Jediným dôkazom o prípadnej účelovosti jej výpovede je rozhodnutie prokurátora o podmienenom zastavení trestného stíhania podľa § 218 ods. 1 Tr. por., ktoré bolo vydané až 14. augusta 2015 (oslobodzujúci rozsudok bol vyhlásený 21. júla 2015 a svedkyňa naposledy vypovedala 29. júna 2015). Výpovede svedkyne uskutočnené v prípravnom konaní a na hlavnom pojednávaní boli pritom v podstatných okolnostiach zhodné. V čase výsluchu svedkyňa vypovedala samostatne, bez ovplyvnenia získaním prospechu v podobe podmieneného zastavenia trestného stíhania, resp. inej formy zlepšenia jej postavenia v rámci trestného stíhania. Každý obvinený má právo spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a spolupráca nebola doposiaľ v súdnej praxi dôvodom na spochybňovanie dôveryhodnosti takejto osoby. Svedkyňa vypovedala pod prisahou, keďže bola poučená v zmysle ustanovenia § 130 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 345, § 346 Tr. zák., pričom sa navyše sama usvedčovala zo spáchania závažnejšieho korupčného trestného činu ako toho, za ktorý boli obvinení trestne stíhaní. Na jej spochybnenie nepostačovalo popretie svedka Ing. F. K., bez usvedčenia svedkyne z klamstva alebo nepravdivej svedeckej výpovede. Otázka vierohodnosti svedkyne mala zásadný dopad na správne zistenie skutkového stavu. Výpoveď svedkyne korešpondovala so skutočnosťami uvádzanými svedkom M. M. a listinnými dôkazmi (vyjadrenie k daňovej kontrole z 1. júna 2010). Výpoveď svedka M. M. minimálne vyvracia tvrdenia Ing. F. K., že sa nikdy nestretli v spoločnosti E. a preukazuje okolnosti spisania vyjadrenia k daňovej kontrole za spoločnosť M. a spáchania korupčnej trestnej činnosti obvinených, a to citovaním vyjadrenia P. B. o vyplatení peňazí pracovníkom daňových úradov. V prospech obvinených bola iba výpoveď svedka Ing. F. K., ktorý prijímanie úplatku poprel. Svedok však bol medzitým právoplatne odsúdený za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Ministerka tiež poukázala na výpoveď svedka C. B. zo súvisiaceho trestného konania vedeného na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. PK-2T 46/2013, ktorá dotvára obraz o okolnostiach, praktikách a súvislostiach. Vierohodnosť svedkov preukazujú aj ich svedecké výpovede v iných konaniach začatých pre obdobné skutky ako v predmetnom konaní.

V ďalšej časti ministerka konštatovala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí, keď súd prvého stupňa vychádzal pri výpovedi svedkyne Ing. V. D. len z vlastných domnienok a odvolací súd prevzal skutkové zistenia bez kritického prieskumu, za súčasného nevyrovnania sa s odvolacou argumentáciou prokurátora, ale hodnotenia právnej kvalifikácie trestného činu spáchaného Ing. V. D. v inej trestnej veci. Súd nižšieho stupňa sa nezaoberali podstatnými okolnosťami trestnej činnosti, výpovede svedkov Ing. V. D. a M. M. nepodrobili rozboru s ostatnými dôkazmi a nevenovali pozornosť právnym a skutkovým okolnostiam vyplývajúcim z týchto výpovedí, ani zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu podplácania. Nedostatočným odôvodnením súdy nižšieho stupňa spôsobili nezrozumiteľnosť a nezákonnosť rozhodnutí. V nadväznosti na vyššie uvedené upriamila pozornosť dovolacieho súdu na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), z ktorej vyplýva potreba presvedčivého odôvodnenia rozhodnutí a vyrovnania sa s argumentáciou procesných strán. Špecializovaný trestný súd sa dopustil pochybenia aj pri vykonávaní dokazovania vo vzťahu k dôkazom navrhnutým prokurátorom v obžalobe. Prokurátor podľa bodu 3. obžaloby žiadal prečítať zápisnice z výsluchov svedkov K. W. a Ing. Y. B.. Rovnaký spôsob vykonania dôkazov navrhol v rámci doplnenia dokazovania aj obvinený P. B.. Obvinený Ing. B. B. trval na osobnom výsluchu svedkov. Predseda senátu návrhy na doplnenie dokazovania odmietol, následne však po vytýčení nového termínu hlavného pojednávania konštatoval, že bude vykonané dokazovanie podľa návrhov v bodoch 3. a 4. obžaloby. K vykonaniu dôkazov pod bodom 3. obžaloby ale nedošlo. Takýto postup súdu bol v rozpore s ustanovením § 253 ods. 2 Tr. por. a spôsobil porušenie práv oboch strán konania.

Dovolaciemu súdu navrhla vysloviť, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2016, sp. zn. 4 To 10/2015 v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, z 21. júla 2015, sp. zn. BB-4T/19/2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por., § 168 ods. 1 Tr. por., § 253 ods. 2 Tr. por., § 263 ods. 1 Tr. por., § 285 písm. b) Tr. por. [pozn. aut.: správne má byť § 285 písm. a) Tr. por.] a § 319 Tr. por. v prospech obvinených Ing. B. B. a P. B.. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica, prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. zaslal rovnopisy dovolania na vyjadrenie obvineným, ich obhajcom, generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky a prokurátorovi.

Možnosť vyjadriť sa využili obaja obvinení a prokurátor.

Obvinený Ing. B. B. v rozsiahlom vyjadrení podrobil kritike jednotlivé námietky ministerky. Nevedomosť svedka M. M. o trestnej činnosti obvinených bola jedným z dôvodov zamietnutia obžaloby. Jeho výpoveď bola účelovo zameraná na potvrdenie výpovede spolupracujúcej svedkyne Ing. V. D., čo sa ukázalo ako kontraproduktívne, keďže k meritu veci sa nevedel vyjadriť. Zároveň s ohľadom na jeho zainteresovanosť v prípade, ako aj motiváciu a uvádzanie nepravd z jeho strany išlo o nedôveryhodného svedka. V nadväznosti na to obvinený poukázal na nezrovnalosti medzi výpoveďou svedka a skutočnosťou. Podľa obvineného súdy nižšieho stupňa správne vyhodnotili získané dôkazy, vyrovnali sa s obhajobou obvineného, aj s dôvodmi, pre ktoré nevyhoveli ďalším návrhom na vykonanie dokazovania a dostatočným spôsobom odôvodnili svoje závery. Vzhľadom na to považoval odôvodnenie dovolania za formálne a ničím nepodložené, bez znalosti spisového materiálu zo strany ministerky.

V ďalšej časti obvinený podrobne rozanalyzoval jednotlivé výsluchy Ing. V. D. v pozíciách svedkyne a obvinenej v prípravnom konaní a v konaní pred súdom prvého stupňa (aj v konaní vedenom pred Okresným súdom Pezinok v súvislosti s trestným činom marenia spravodlivosti, začatého na základe nepravdivého trestného oznámenia Ing. V. D.), im predchádzajúce úkony a postupy orgánov činných v trestnom konaní, a z toho vyplývajúce skutočnosti svedčiace o nedôveryhodnosti svedkyne, účelovom a nezákonnom konaní orgánov činných v trestnom konaní (vylúčením trestnej veci Ing. V. D. na samostatné konanie, resp. rozdelením veci na 4 konania pred 3 rozdielnymi senátmi súdu prvého stupňa, vydaním uznesenia o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej v rozpore s ustanovením § 218 Tr. por., nestíhanie Ing. V. D. za obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a nadštandardného správania sa prokurátora k Ing. V. D.), ako aj motiváciu a hodnotenie výpovede spolupracujúceho obvineného. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1 To 1/2015, sp. zn. 1 Tost 22/2015, judikát R 12/1997 s uvedením citácií relevantných častí rozhodnutí a výsluchov, resp. na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

Obvinený taktiež uviedol, že prokurátor neinformoval procesné strany a senát o pripravovanej dohode o vine a treste medzi ním a Ing. V. D. a o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej, čo je v rozpore s judikatúrou ESLP. Súčasne vyzdvihol výpoveď svedka Ing. F. K. (v prospech obvineného), ktorá ostala ministerkou nepovšimnutá. Vo zvyšnej časti vyjadrenia sa zameril na genézu „kauzy B.“, zásadu proporcionality ako podmienku pri podmieňnom zastavení spolupracujúceho obvineného, nesprávnu kvalifikáciu skutku Ing. V. D., nátlak zo strany orgánov činných v trestnom konaní na svedkyňu Ing. V. D. a porušenie jej práva na obhajobu, ako aj práva na obhajobu obvinených umelým predlžovaním prípravného konania v trestnej veci Ing. V. D., na inštitúty tzv. „odklonov“, na opätovné posúdenie výpovede svedka M. M., zaujatosť senátu a odsúdenie Ing. F. K. v zrkadlovej trestnej veci, účelovosť podaného dovolania a správnosť rozhodnutí súdov nižšieho stupňa. Na podporu svojich tvrdení poukázal na rôzne rozhodnutia najvyššieho súdu, ESLP a Ústavného

súdu Českej republiky.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu ustanovenia § 253 ods. 2 Tr. por. z dôvodu nevy počutia svedkov K. W. a Ing. Y. B. upriamil pozornosť dovolacieho súdu na odmietnutie týchto dôkazov zákonným spôsobom. Prokurátor pritom túto skutočnosť v odvolaní ani neuvádzal.

Vzhlľadom na uvedené dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

V doplnení vyjadrenia poukázal na právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Pezinok z 31. mája 2017, sp. zn. 1T/8/2016, ktorým bol podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Tr. zák. V zmysle obžaloby sa mal počas prestávky hlavného pojednávania v inej trestnej veci, v ktorej bol obvinený, vyhrázať svedkyňi Ing. V. D.. Trestné stíhanie bolo začaté na základe jej tvrdenia, ktoré sa preukázalo ako nepravdivé. Svedkyňa klamala nielen v danom prípade, ale aj v terajšej prejednávanej veci. Jej lživé konanie je pritom v rozpore s podmienkami uloženými v uznesení o podmieničnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej zo 14. augusta 2015. Zároveň potvrdzuje správnosť rozhodnutí súdov nižšieho stupňa v aktuálnom trestnom konaní.

Podania obvineného Ing. B. B. boli zaslané prokurátorovi, obvinenému P. B. a obhajcom, ktorí sa k nemu nevyjadřili.

Obaja obvinení sa k dovolaniu vyjadřili aj prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Viktora Križiaka. Dovolanie považovali za nedôvodné, bezprecedentné, narušajúce princíp právnej istoty, zásadu rovného postavenia strán a rovnakého zaobchádzania, ako aj zásadu primeranosti a zdržanlivosti. Podanie pritom bolo opakovaním odvolania prokurátora, bez špecifikácie jednotlivých porušení formálne vymenovaných ustanovení Trestného poriadku. Z tohto dôvodu odkázali na správne závery napadnutých rozhodnutí. V ďalšej časti poukázali na článok ministerky pre blog denníka B., kde sa 26. marca 2014 vyjadřovala k dovolaniu podanému vtedajším ministrom spravodlivosti JUDr. Tomášom Borecom v prospech obvineného, ktorý bol právoplatne odsúdený za korupčný trestný čin, ako aj na suplovanie úlohy generálneho prokurátora, ktorý nevyužil svoje oprávnenie v zmysle ustanovenia § 369 ods. 2 Tr. por. a nepodal dovolanie z dôvodov vymedzených v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. Obvinení mali za to, že ak generálny prokurátor nepodal dovolanie pre absenciu naplnenia dovolacích dôvodov, nemalo byť podané ani ministerkou, ktorá tým protežovala jednu stranu pred inou, pričom v zrkadlovej trestnej veci odsúdeného Ing. F. K. opravný prostriedok nevyužila. K samotnému dovolaniu uviedli, že neobsahuje podstatné okolnosti, v ktorých ministerka vzhlädla nesprávne zistený skutkový stav súdmi nižšieho stupňa, ani ktoré ustanovenia na zabezpečenie objasnenia veci a akým spôsobom boli pri zisťovaní skutkového stavu porušené závažným spôsobom. Prokurátor neuniesol dôkazné bremeno, keďže v konaní nebol produkovaný dôkaz, preukazujúci, že sa skutok stal. Posudzovanie hodnovernosti svedkyne Ing. V. D. sa stalo pre súdy sekundárnou záležitosťou. Navyše svedkyňa nevidela peňažnú sumu, ktorá sa mala údajne odovzdávať, len sa o tom domnievala. Svedkyňa bola pritom motivovaná získaním vlastného prospechu pri posudzovaní jej trestnej činnosti. Obvinení ďalej poukázali na rozhodnutia najvyššieho súdu, z ktorých vyplýva, že na usvedčenie nepostačuje iba jedna, spochybnená výpoveď protežovaného svedka, bez existencie iných relevantných dôkazov. Výpoveď svedkyne pritom obsahovala rozpory. Reštaurácia B. bola v čase údajného odovzdávania úplatku mimo prevádzky a v dobe tvrdeného rokovania sa obvinený Ing. B. B. nachádzal v zahraničí. Ing. F. K. podal trestné oznámenie na Ing. B. B. za podozrenie zo spáchania daňového trestného činu, preto je nelogické, aby obvinení uplácali osobu, ktorá na niektorého z nich podáva trestné oznámenie. Táto skutočnosť je v rozpore s tvrdením svedkyne Ing. V. D. o nadštandardnom vzťahu obvinených s Ing. F. K.. Podľa obvinených trpí výpoveď svedkyne Ing. V. D. vadami z dôvodu jej motivácie a odlišného zaobchádzania zo strany orgánov činných v trestnom konaní, a to aj s ohľadom na nezákonné uznesenie prokurátora o zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej z 19. augusta 2015 a nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku, ktorého sa mala Ing. V. D. dopustiť. V tejto súvislosti poukázali na chronológiu úkonov vo svojej trestnej veci a v samostatnej trestnej veci obvinenej Ing. V. D., ktorá nie je úplne v

súlade s tvrdeniami uvádzanými ministerkou. Vzhľadom na uvedené dovolaciemu súdu navrhli, aby dovolanie na neverejnom zasadnutí v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Tr. por. odmietol, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Vyjadrenie obhajcu bolo zaslané prokurátorovi, ktorý na podanie nereagoval.

Prokurátor sa vo vyjadrení k dovolaniu ministerky stotožnil s písomnými dôvodmi dovolania. Súčasne poukázal na to, že súde nižšieho stupňa vychádzali pri rozhodovaní zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov nesprávne zistený v podstatných okolnostiach, súde závažne porušili ustanovenia o zabezpečení objasnenia veci, o konaní, ktoré mu predchádzalo, ako aj zákon spôsobom, ktorý zásadne ovplyvnil postavenie obvineného, čím došlo k porušeniu ustanovení § 2 ods. 12, ods. 18, § 119 ods. 2, § 168 ods. 1, § 253 ods. 2, § 263 ods. 1 a § 319 Tr. por. Prokurátor súdu prvého stupňa vytkol, že sa v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal vyhodnotením zabezpečených a vykonaných dôkazov, ani popisu vzájomných súvislostí ustálených skutkových okolností a rozpormi medzi nimi, iba sa obmedzil na hodnotenie osoby svedkyne Ing. V. D., bez obsahovej stránky jej výpovede (a výpovede svedka M. M.) v spojitosti s ostatnými listinnými dôkazmi. Závery súdu sú nedostatočné a odporujú si s popisom skutočností vyplývajúcich z vykonaných dokazných prostriedkov. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd po skončení dokazovania na hlavnom pojednávaní dospel k zisteniu skutkového stavu, ktorý je značne odlišný od skutkovej vety výroku, čím došlo k disproporcii medzi skutkovými zisteniami opísanými v odôvodnení a v skutkovej vete rozhodnutia. Súd sa nevyrovnal s okolnosťami skutkovej povahy (sľúbenie úplatku, vyplatenie hotovosti 10 % z celkovej sumy nadmerných odpočtov DPH bližšie neručeným obchodným spoločnostiam evidovaným v pôsobnosti DÚ F., zabezpečenie bezproblémového vyplatenia nadmerných odpočtov DPH a včasné poskytovanie informácií o dožiadaniach, vyhodnotenie Výzvy na vyjadrenie sa k protokolu, schválenie protokolu, dodatočný platobný poukaz, dodatočné vyplatenie nadmerného odpočtu DPH, odovzdanie peňazí), ktoré popisujú ostatné zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. Tieto skutočnosti vyplývali z vyjadrení svedkov, ktoré súd v odôvodnení citoval, ale na nich neprihliadal. Pri vyhodnocovaní výpovede svedkyne Ing. V. D. súd vychádzal iba z vlastných domnienok, bez bližšieho zdôvodnenia jej nevierohodnosti v kontexte vykonaných dôkazov. K postaveniu svedkyne ako kajúcnika s očakávaním miernejšieho postihu, resp. k jej možnému klamstvu pritom súd nevykonal žiadne dôkazy. Rozhodnutie súdu prvého stupňa preto považoval za nezrozumiteľné, nepreskúmateľné, nezákonné a v rozpore s ústavnými princípmi riadneho a spravodlivého procesu vylučujúceho ľubovôľu pri rozhodovaní. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru ESĽP a rozhodnutia ústavného súdu. Prokurátor ďalej upriamil pozornosť na časové korelácie, keď k výsluchu svedkyne a vyhláseniu rozsudku súdu prvého stupňa došlo skôr, ako bolo vydané rozhodnutie prokurátora podľa § 218 ods. 1 Tr. por. V čase výsluchu a vyhlásenia rozsudku nebola svedkyňa v skúšobnej dobe, pričom na otázku člena senátu sama uviedla, že jej zo strany orgánov činných v trestnom konaní nebolo nič sľúbené. Súd prvého stupňa pochybil aj pri vykonávaní dôkazov, keď napriek svojim vyjadreniam na hlavnom pojednávaní nevykonal dôkazy navrhnuté v bode 3 obžaloby (prečítanie zápisníc o výsluchu svedkov K. W. a Ing. Y. B.).

Odvolaciemu súdu vytkol, že prevzal skutkové zistenia súdu prvého stupňa bez podrobenia prieskumu z hľadiska vzájomnej súladnosti s okolnosťami skutkovej povahy uvedenými v skutkovej vete výroku rozsudku. Odvolací súd sa teda dopustil rovnakých nedostatkov. Navyše sa nevyrovnal s odvolacími námietkami. Súčasne nekonkretizoval pochybnosti vedúce k neakceptovaniu výpovede svedkyne Ing. V. D., ako aj neprihliadol na to, že obvinení mali Ing. F. K. sľúbiť úplatok za „vyplatenie nadmerných odpočtov DPH bližšie neurčeným obchodným spoločnostiam...“. Odvolací súd pritom použil vlastnú argumentáciu, ktorá nespochybňovala vyjadrenia svedkov. Naopak podporovala naplnenie okolností skutku, kladeného obvineným za vinu a teda zoslabovala dôvody oslobodenia. Odvolací súd si odporoval aj v časti týkajúcej sa svedka M. M., keď v rozpore so skutočným vyjadrením svedka na hlavnom pojednávaní parafrázoval slová obvineného P. B. Zároveň neprípustným spôsobom vyhodnotil právnu kvalifikáciu z inej trestnej veci (Ing. V. D.), pre ktorú nebol príslušný konať.

Vyjadrenie prokurátora bolo zaslané obom obvineným a ich obhajcom.

Obvinený Ing. B. B. reagoval na podanie prokurátora s tým, že ide o zopakovanie dovolania ministerky, s odôvodnením jeho nezákonných postupov, kriminalizovania obvinených a kritizovania postupov dvoch rozdielnych senátov rešpektovaných súdnych inštitúcií.

Replika obvineného Ing. B. B. bola zaslaná ostatným procesným stranám (s výnimkou ministerky), ktorý na ňu nereagovali.

Nakoľko súd prvého stupňa opomenul zaslať vyjadrenia obvinených a prokurátora, ako aj repliku obvineného Ing. B. B. k vyjadreniu prokurátora ministerke napriek tomu, že bola v predmetnej veci dovolateľom, dovolací súd pochybenie napravil. Ministerka sa k doručeným písomnostiam nevyjadrila.

Na verejnom zasadnutí predseda senátu oboznámil námietku zaujatosti, doručení najvyššiemu súdu 3. septembra 2020, o ktorej sa vzhľadom na jej obsah podľa § 32 ods. 6 Tr. por. (namietaný procesný postup a nepodanie námietky bezodkladne) nekonalo. Predseda senátu napriek tomu reagoval na niektoré námietky (napr. týkajúce sa nevyhlásenia JUDr. Juraja Klimenta v inej veci) a uviedol ich do súladu so skutočnosťou.

Verejné zasadnutie sa konalo v neprítomnosti obvineného Ing. B. B., ktorý prostredníctvom obhajcu ospravedlnil svoju neúčast.

V rámci konečných návrhov zástupca Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky uviedol, že ministerka trvá na podanom dovolaní tak, ako bolo oboznámené. Zástupca Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky taktiež zotrval na svojom vyjadrení a pripojil sa k návrhu ministerky. Obhajca obvinených sa dopytoval na podanie dovolania generálnou prokuratúrou a poukázal na dĺžku konania vo veci. Ďalej spochybnil spravodlivé rozhodovanie predsedu senátu, keďže tento už v minulosti pôsobil v senáte, ktorý porušil práva obvinených. Odôvodnenie rozsudkov súdov nižšieho stupňa pritom považoval za dostatočné a nepriestrelné. Vo vzťahu k Ing. V. D. poukázal na podmienené zastavenie jej trestného stíhania. Podľa jej vyjadrenia mal byť úplatok odovzdaný v zatvorenej reštaurácii a v minulosti sa preukázalo, že vo vzťahu k obvineným klamala, keďže došlo k oslobodzujúcemu rozsudku a prokurátor nepodal odvolanie. Obvinený P. B. sa pripojil k vyjadreniu a návrhu svojho obhajcu.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 2 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por.

Dovolací súd po zistení, že nie sú dané žiadne zákonné dôvody pre odmietnutie dovolania v celom rozsahu, preskúmal na verejnom zasadnutí v súlade s § 384 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolateľka podala dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na dôvody dovolania, ktoré sú uvedené v dovolaní, pretože v súlade s § 385 ods. 1 Tr. por. je dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené a zistil, že dovolanie ministerky je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných vád. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštančia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Predmetné ustanovenie je špeciálnym dôvodom dovolania, uplatniteľným len ministrom spravodlivosti na podnet oprávnenej osoby. Predstavuje pritom výnimku z okruhu dôvodov upravených v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pri ktorých dovolací súd nemôže skúmať skutkové závery rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa. V rámci tohto dovolacieho dôvodu je minister spravodlivosti oprávnený namietat' nesprávne hodnotenie dôkazov, ktoré boli vo veci vykonané, avšak len pokiaľ sa týkali okolností, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné (okolnosť týkajúca sa uznania viny a právnej kvalifikácie činu), alebo okolnosť, že pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci. V oboch prípadoch musí ísť o závažnú chybu konania pri objasňovaní veci, t. j. majúcu vplyv na skutkové závery rozhodnutia vo vzťahu k okolnostiam, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné.

Minister spravodlivosti je teda jedinou osobou oprávnenou na namietanie skutkových okolností [odlišných od dôvodov dovolania uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., k tomu pozri napr. R 14/2015]. Z tohto dôvodu nebol generálny prokurátor, majúci záujem na napadnutí skutkových zistení, oprávnený na podanie mimoriadneho opravného prostriedku (ako sa mylne domnievali obvinení), ale len na predloženie podnetu ministerke.

Súd prvého stupňa založil oslobodzujúci rozsudok na nedôveryhodnosti svedkyne Ing. V. D., ktorá vypovedala ako spolupracujúca osoba, vytvárajúca si podmienky pre zmiernenie trestu za vlastnú trestnú činnosť. Jej výpoveď nebola potvrdená inými dôkazmi. K rovnakým záverom došiel aj odvolací súd s tým, že poukázal na korupčné správanie svedkyne, a z toho vyplývajúce nespĺnenie podmienok na použitie ustanovenia § 218 ods. 1 Tr. por., a zhodnotil výpoveď svedka M. M.

V zmysle ustanovenia § 12 ods. 2 Tr. por. súdy hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 6 TP (pozn. aut.: v súčasnosti § 2 ods. 12 Tr. por.) musí súd vykonávať tak, že uváži všetky okolnosti prípadu jednotlivo i v ich súhrne, teda, že skúma, či výpoveď svedka je logická, či sa svedok prípadne aj v menej podstatných okolnostiach neodchyľuje od svojej predchádzajúcej výpovede, pričom v prípade odchýlok musí súd otázkou zisťovať, prečo k nim vo výpovedi svedka dochádza. Pri hodnotení dôkazu vychádza z celej výpovede svedka, z rozsahu a závažnosti prípadných rozdielov v jeho výpovediach a z vysvetlení, prečo došlo k týmto rozdielom. Aby mohol potom dôkaz spoľahlivo zhodnotiť, musí vziať do úvahy aj ostatné dôkazy, posúdiť prípadné rozpory medzi nimi, skúmať, prečo k nim dochádza a len tak môže získať bezpečný základ pre skutkové zistenia a pre záver o vine obvineného (R 30/1966). Obdobné platí aj pre zistenie skutočností odôvodňujúcich oslobodenie spod obžaloby.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 12 Tr. por. však neznamená ľubovôľu. Závery súdov, vyplývajúce zo starostlivého uváženia všetkých dôkazov získaných a vykonaných zákonným spôsobom, musia byť založené na logickom úsudku, čo sa pretaví do odôvodnenia rozhodnutí. V zmysle ustanovenia § 168 ods. 1 Tr. por. súdy v odôvodnení rozhodnutí stručne uvedú, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opierali a akými úvahami sa správali pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú.

Súdy nižšieho stupňa sa predmetnými ustanoveniami dôsledne neriadili, keď vykonané dôkazy neposúdili v ich vzájomnej súvislosti.

Súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní vylúčky obvinených, svedkov Ing. V. D., M. M., Ing. F. K. a oboznámil listinné dôkazy. Pri hodnotení dôkazov ich však nevzal do úvahy všetky, ale zameril sa len na nedôveryhodnosť výpovede svedkyne, selektívne posúdenie výpovede svedka M. M. a popretie skutku obvinenými a svedkom Ing. F. K. Pritom sa opomenul vyrovnáť s výpoveďami svedkov Ing. V. D. a M. M. v súhrne s listinnými dôkazmi, ktoré by mohli podporovať tvrdenia uvedených svedkov o stretnutí v spoločnosti E., spôsobe a účele vyhotovenia vyjadrenia k daňovej kontrole (pričom je irelevantné, v ktorej miestnosti bolo vyjadrenie spísané a kde svedok M. M. akal) a participácii, prípadne motivácii svedka Ing. F. K. na tomto stretnutí. Súd prvého stupňa sa taktiež dôsledne nevyrovnal s výpoveďou svedka M. M., ktorý popisoval svoj vzťah, ako aj vzťah obvineného P. B., k spoločnosti veni, M. z ktorého by mohla vyplývať motivácia obvineného na vrátení DPH, existenciu stretnutia v spoločnosti E. za účelom spísania vyjadrenia, úkony nasledujúce po obdržaní peňazí z daňového úradu, ani sa nezaoberal jeho tvrdením, že obvinený P. B. mu mal povedať, že „daňováci si vypýtali 50 % zo sumy z vratky za reštauráciu C.“ (č. l. 863). Aj keď svedok M. M. nebol prítomný pri sľúbení alebo vyplatení úplatku, resp. o týchto skutočnostiach nemal vedomosť, jeho výpoveď sa i dovolaciemu súdu javí ako dôležitá pri podpore kľúčovej výpovede svedkyne Ing. V. D., najmä v otázke stretnutia a prípadnej motivácie obvinených, resp. svedka Ing. F. K. na danom konaní.

Vo vzťahu k výpovedi svedka Ing. F. K., ktorú súd prvého stupňa vzal bez bližšieho odôvodnenia za vierohodnú a smerodajnú pri závere o neexistencii skutku, dovolací súd poznamenáva, že je logické jeho popretie ponuky alebo vyplatenia úplatku, keďže v čase rozhodovania súdu prvého stupňa bol neprávoplatne odsúdený za zrkadlový skutok a prostredníctvom odvolania žiadal zmenu vo svoj prospech. Priznaním by si mohol pohoršiť.

Súd prvého stupňa ďalej nezdôvodnil, aké úvahy ho viedli k záverom o postavení svedkyne Ing. V. D. ako spolupracujúcej obvinenej (k tejto otázke sa dovolací súd bližšie vyjadruje nižšie), na základe čoho následne vyhodnocoval jej výpoveď ako nedôveryhodnú (napriek nevykonaniu dôkazu v tomto smere, resp. nevyrovnaní sa s jej tvrdením, že žiadne výhody jej neboli sľúbené), o rozporoch medzi výpoveďami svedkov Ing. V. D. a M. M. a z akého dôvodu neprihliadol na ostatné dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní.

Obdobných pochybení sa dopustil odvolací súd, ktorý nepodrobil prieskumu zistenia súdu prvého stupňa, neuviedol dôvod, pre ktorý považoval výpoveď svedka Ing. F. K. za vierohodnú napriek tomu, že jeho tvrdenia stáli v protiklade k výpovedi svedkyne Ing. V. D., ktorú považoval za nedôveryhodnú iba z pozície tzv. kajúcnika. Dôsledne sa nevyrovnal s odvolacou argumentáciou prokurátora, keď len všeobecne konštatoval, že dôkazy uvádzané prokurátorom bez ďalšieho nemôžu postačovať pre záver o vine. Následne sa zameril na inštitút spolupracujúceho obvineného a z toho vyplývajúcu nedôveryhodnosť svedkyne. Pritom opomenul vziať do úvahy listinné dôkazy a dať ich do súvislosti s jednotlivými výpoveďami svedkov a obvinených.

Odvolací súd taktiež neposúdil výpoveď svedka M. M. komplexne vo vzťahu k iným dôkazom (ako bolo vytknuté súdu prvého stupňa), ale sa obmedzil len na poukázanie na niektoré časti výpovede svedka M. M. a konštatovanie, že obsah výpovede považoval za nejednoznačný a nepostačujúci na vyslovenie viny (bez bližšej konkretizácie).

Nad rámec dovolací súd dodáva, že odvolací súd nielen neodôvodnil svoj záver o postavení svedkyne ako spolupracujúcej osoby, ale okrem toho vychádzal aj z uznesenia o podmienечnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, ktoré po zaobstaraní na základe písomného vyjadrenia obvineného na verejnom zasadnutí neoboznámil. Navyše odvolací súd poukazoval na nejasnú výpoveď svedkyne v súvislosti s vyplatením úplatku pred reštauráciou S., ktorý sa mal týkať nešpecifikovanej spoločnosti, ale žiadnym spôsobom nereflektoval na skutočnosť, že k odovzdaniu úplatku malo dôjsť aj v reštaurácii B., a to za vyplatenie nadmerného odpočtu DPH spoločnosti veni, vidi, vici s.r.o., pričom prevažná časť dokazovania smerovala práve k tejto spoločnosti.

Nakoľko rozhodnutia súdov nižšieho stupňa boli založené hlavne na postavení svedkyne ako tzv. kajúcnika a z toho dôvodu na ne/dôveryhodnosti jej výpovede, dovolací súd sa vyjadril aj k tejto otázke, a to v nadväznosti na časovú koreláciu jednotlivých úkonov v aktuálnej trestnej veci.

Výšetrovateľ Policajného zboru uznesením z 24. mája 2013, ČVS: PPZ-511/NKA-PK-BA-2013 začal podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. trestné stíhanie v bode 1) pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a v bode 2) pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. (č. l. 37).

Uznesením z 28. novembra 2013, ČVS: PPZ-511/NKA-PK-BA-2013 bola podľa § 21 ods. 1 Tr. por. (per analogiam) vylúčená na samostatné konanie trestná vec prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. s tým, že ďalej bude vedená pod ČVS: PPZ-1066/NKA-PK-BA-2013 (č. l. 307).

Pre vyššie uvedený prečin podplácania bolo uznesením zo 4. septembra 2014, ČVS: PPZ-1066/NKA-PK-BA-2013 vznesené obvinenie Ing. B. B. a P. B. (č. l. 327 - 330).

Súd prvého stupňa 21. júla 2015 vyhlásil oslobodzujúci rozsudok, sp. zn. BB-4T/19/2015.

Uznesením zo 14. augusta 2015, č. k. VII/2 Gv 59/13/1000-24 (čl. l. 1062 - 1069) prokurátor podľa § 218 ods. 1 Tr. por. podmenečne zastavil trestné stíhanie spolupracujúcej obvinenej Ing. V. D. pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

v presne nezistený deň, v období mesiacov apríl a máj roku 2010, v M., na B. č. XX v kancelárskych priestoroch nachádzajúcich sa v starej budove spoločnosti E., IČO: XX XXX XXX, so sídlom B., XXX XX M. (ďalej len „E.“), ako riaditeľka Daňového úradu Trnava - pobočka M., Y. XXXX/X, M., pri spoločnom osobnom rozhovore, a po vzájomnej dohode s Ing. F. K., si dala od Ing. B. B. a P. B. opakovane ako úplatok, sľúbiť finančnú hotovosť vo výške 10 percent z celkovej sumy ňou zabezpečených a vyplatených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vyplatených spoločnostiam, v ktorých P. B. a B. B. vykonávali svoj vplyv za to, že z titulu jej vtedajšej zastávanej funkcie riaditeľa DÚ M. zabezpečí čo najskôr bezproblémové vrátenie a vyplatenie uplatnených nadmerných odpočtov DPH nimi určeným spoločnostiam tak, aby v týchto spoločnostiach nebola vykonávaná daňová kontrola alebo v prípade jej nariadenia, aby sa to dozvedeli, sami určili, kde majú byť poslané dožiadania, a aby daňová kontrola bola vykonaná urýchlene, ďalej poskytovala služobné informácie o personálnom obsadení, kompetenciách na daňovom úrade, fungovaní daňovej správy a metodike uplatňovania nadmerných odpočtov DPH, predčasne poskytovala informácie o došlých dožiadaniach z iných daňových úradov, z polície alebo colného úradu aj formou fotokópií ohľadne ich spoločností, pričom obvinená takto zabezpečila vrátenie a vyplatenie nadmerných odpočtov DPH spoločnostiam:

- Z., S., M., IČO XX XXX XXX., za zdaňovacie obdobie september 2010 vo výške 534.860,45 Eur.
- W., B., M., IČO XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie august 2010 vo výške 77.024,73 Eur,
- P., so sídlom toho času B. č. XX, M., IČO: XX XXX XX, za zdaňovacie obdobie máj 2010 vo výške 499.675,83 Eur, za zdaňovacie obdobie jún 2010 vo výške 495.631,37 Eur, za zdaňovacie obdobie júl 2010 vo výške 512.647,38 Eur,
- P., so sídlom toho času B.P. č. XX, M., IČO: XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie jún 2010 vo výške 497.235,94 Eur, za zdaňovacie obdobie júl 2010 vo výške 508.234,01 Eur,

za čo Ing. B. B., v prítomnosti a za aktívnej súčinnosti P. B., dňa 15. decembra 2010, v kancelárii Ing. B. B. v priestoroch E., spoločne poskytli obvinenej peňažnú hotovosť, ako časť dohodnutej finančnej odmeny, vo výške 40.000,- Eur a v mesiaci február 2013, na požiadanie jej Ing. B. B. osobne, v jej byte vo M., na T. č. XXX, odovzdal peňažnú hotovosť vo výške 10.000,- Eur,

pretože obvinená sa významnou mierou podieľala na objasnení trestného činu korupcie, na zistení a

usvedčení páchatel'a tohto trestného činu a záujem spoločnosti na objasnení takého trestného činu prevyšuje záujem na trestnom stíhaní obvineného pre iný trestný čin.

Obvinenej bola súčasne určená skúšobná doba na 24 mesiacov s tým, že sa jej uložilo, aby sa v skúšobnej dobe naďalej významnou mierou podieľala na objasnení trestného činu korupcie a na zistení a usvedčení páchatel'a trestného činu korupcie v trestných veciach vedených na Úrade špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pod sp. zn. VII/2 Gv 203/13/1000 a VII/2/ Gv 92/13/1000.

Odvolaací súd zamietol odvolanie prokurátora uznesením z 29. novembra 2019, sp. zn. 4 To 10/2015.

Ing. V. D. vypovedala k skutku kladenému obvineným za vinu v pozícii svedka v prípravnom konaní 24. mája 2013 (č. l. 47 - 50), 19. júna 2013 (č. l. 51 - 56), 11. decembra 2014 (č. l. 416 - 429) a na hlavnom pojednávaní 29. júna 2015 (č. l. 859 rub - 862).

Zo sledu úkonov je zrejmé, že v čase výsluchov nemala svedkyňa Ing. V. D. podmieniene zastavené trestné stíhanie v inej trestnej veci, t. j. nemala istotu, že jej výpovede povedú k zmierneniu trestu, resp. k vyhnutiu sa odsúdeniu. Na hlavnom pojednávaní vypovedala pod prisahou (bola teda povinná vypovedať pravdu), pričom dohodu s orgánmi činnými v trestnom konaní poprela (č. l. 861 rub). Súdny nižšieho stupňa sa týmito skutočnosťami nezaoberal. Bez akéhokoľvek odôvodnenia považovali svedkyňu za tzv. kajúcnika a z tohto dôvodu posúdili jej výpoveď ako nedôveryhodnú.

V nadväznosti na to je nutné pripomenúť, že Ing. V. D. nebola v aktuálne prejednávanej trestnej veci v postavení obvinenej. Svojou výpoveďou sa navyše sama usvedčovala. Prípadnou účelovou výpoveďou by preto nemohla zakrývať vlastnú trestnú činnosť.

Nad rámec nedá dovolaciemu súdu neuviesť pár poznámok k problému vierohodnosti výpovede tzv. kajúcnika, s poukazom na rozhodnutia ústavného súdu, EŠLP a najvyššieho súdu (ako argumentoval odvolaací súd).

Postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využijú zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho svedka, nemožno považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou týchto výpovedí dopracovali. Relevantné ustanovenia Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov) v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, nepravdivých výpovedí ukladajú súdom povinnosť vykonať dôslednú previerku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu (rozhodnutie ústavného súdu z 8. novembra 2016, sp. zn. III. ÚS 758/2016, uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 53/2016).

Ústavný súd v predmetnom rozhodnutí pripustil (v súlade s rozhodovacou činnosťou EŠLP) použiteľnosť tzv. odklonov ako zákonných inštitútov (medzi ktoré patrí aj uznesenie o podmieničnom zastavení spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1 Tr. por.) v trestnom konaní, avšak za prísneho posúdenia obsahu výpovede spolupracujúcej osoby. „Zo znenia samotnej zákonnej úpravy vyplýva, že zákonodarca v záujme postihnutia závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné ..., stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „EŠLP“) v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody upozornila na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však EŠLP v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie EŠLP vo veci Atanasov proti

Bulharsku, z 3.3.2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutie ESLP vo veciach Cornelis proti Holandsku, z 25.5.2004, č. 994/03; Lorse proti Holandsku, z 27.1.2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku, z 27.1.2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí.“ (uznesenie ústavného súdu z 8. novembra 2016, sp. zn. III. ÚS 758/2016, uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 53/2016).

Z uvedeného vyplýva, že Trestný poriadok umožňuje spolupracujúcu osobu, ktorá získala legálny benefit v podobe nepostihnutia, resp. miernejšieho postihnutia za svoju trestnú činnosť, v trestnom konaní vypočúť a následne jej výpoveď použiť ako zákonný dôkaz, rovnocenný s inými dôkazmi. Výpoveď spolupracujúcej osoby ako svedka podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., pričom nemá menšiu váhu ako ostatné dôkazy, ani nie je a priori vylúčená. „V zásade teda neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi. Výpoveď takého svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú antirepresívnu výhodu. Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať.“ (rozsudok najvyššieho súdu z 26. novembra 2014, sp. zn. 2 To 9/2014). K rovnakým záverom dospel najvyšší súd aj v rozsudku z 28. júna 2016, sp. zn. 2 To 14/2015 s tým, že poukázal na podmienky kladené vyššie uvedenou judikatúrou ESLP pri použití výpovede tzv. korunného svedka. „... či: 1) bol obvinený informovaný o postavení svedka a o výhodách, ktoré mu boli výmenou za jeho výpoveď poskytnuté, 2) bol obhajobe zaručený prístup k výsluchu takéhoto svedka, včítane možnosti klásť mu otázky, 3) súdy vedomé si postavenia takéhoto svedka starostlivo hodnotili jeho výpoveď, vrátane jej motivácie a zvýšeného rizika jej účelovosti, 4) tvrdenia tzv. korunného svedka podporujú ďalšie dôkazy.“

Súdy nižšieho stupňa sa teda musia v rámci hodnotenia dôkazov dôsledne vyrovnáť so všetkými aspektmi takejto výpovede. V prejednávanej trestnej veci súdy len všeobecne zhodnotili, že výpoveď svedkyne je vzhľadom na očakávané zmiernenie jej trestného postihu nedôveryhodná a neexistujú podporujúce dôkazy (bez ich podrobného vzájomného posúdenia).

K ministerkou namietanému spochybňovaniu právnej kvalifikácie trestného činu, kladeného za vinu Ing. V. D., zo strany odvolacieho súdu, dovolací súd iba pripomína, že súdy nemajú oprávnenie posudzovať správnosť ustálenia skutku, jeho právne posúdenie, prípadne zákonnosť použitia tzv. odklonov v inom trestnom konaní.

Dovolací súd sa naopak nestotožnil s názorom ministerky ohľadne porušenia zákona neprečítaním zápisníc z výsluchov svedkov K. W. a Ing. Y. B..

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť (...) [R 116/2014-III]. Nakoľko prokurátor a obvinení na hlavnom pojednávaní konanom 21. júla 2015 uviedli, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania (č. l. 919, 920), platila fikcia, že na vykonaní skôr navrhnutých dôkazov netrvajú.

Výpoveď svedka C. B. z iného konania je pre účely dovolacieho konania irelevantná, keďže v zmysle ustanovenia § 278 ods. 2 Tr. por. môže súd pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti prebraté na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní. Svedok C. B. nebol vypočutý v prípravnom konaní, ani na hlavnom pojednávaní. Jeho výsluch prokurátor nenavrhol.

Súdy s ohľadom na zásadu rovnosti strán prítom nie sú oprávnené suplovať činnosť prokurátora.

Nakoľko súd si musí najprv ustáliť, či sa skutok stal, a až následne posúdiť, či ide o trestný čin (k čomu v danom prípade súd nepristúpil, keďže mal za to, že sa skutok nestal), dovolací súd sa nezaoberal námietkou nehodnotenia zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu podplácania súdmi nižšieho stupňa.

Dovolaciemu súdu nebolo zrejmé, v čom malo spočívať porušenie ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. por. Cieľom zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci, vyjadreného v predmetnom ustanovení, je umožniť súdu spravodlivé súdne konanie. Zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností je v súlade s daným ustanovením povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, ktorými sú podľa § 10 ods. 1 Tr. por. policajt a prokurátor (na rozdiel od Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, kedy medzi orgány činné v trestnom konaní patrila aj súd).

Pokiaľ ide o argumentáciu obvinených k dovolaniu, ktorá nie je obsiahnutá vyššie, túto dovolací súd prevažne nevzhliadol ako relevantnú.

Nie je možné stotožňovať dovolania podané ministerkou a bývalým ministrom JUDr. Tomášom Borecom. Kým v aktuálne prejednávanej trestnej veci podala ministerka dovolanie v neprospech obvinených (z dôvodu, že neboli splnené podmienky na oslobodenie obvinených), v ňou kritizovanom prípade išlo o dovolanie v prospech obvineného, prostredníctvom ktorého sa bývalý minister snažil docieľiť oslobodenie obvineného, právoplatne odsúdeného za trestný čin korupcie. Bez ohľadu na názor vyjadrený ministerkou v predmetnom článku je potrebné zdôrazniť, že Trestný poriadok oprávňuje ministra spravodlivosti na zásah do právoplatne skončených trestných vecí (v zákone vymedzených veciach a zo zákonných dôvodov), pričom je výlučne na ministrovi zväziť, či na základe podnetu a následného preštudovania spisu považuje za potrebné dovolanie podať. Obdobné platí aj pre ne/napadnutie rozhodnutia v trestnej veci obvineného Ing. F. K.. Navyše, je logické, že ak ministerka dospela k záveru, že v trestnej veci obvinených Ing. B. B. a spol. došlo k porušeniu zákona a k nesprávnemu rozhodnutiu o oslobodení spod obžaloby, nepodá dovolanie v prospech obvineného v zrkadlovej trestnej veci (aj keby jej obvinený adresoval podnet).

Ďalšie argumenty obvinených smerovali k hodnoteniu dokazovania, ktoré bude predmetom konania po vrátení veci, preto sa k nim dovolací súd nebude bližšie vyjadrovať.

Vydávanie uznesení o podmieňanom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného patria medzi oprávnenia prokurátora a zákonné inštitúty Trestného poriadku. Je na prokurátorovi posúdiť, či obvinený prispel k objasneniu taxatívne vymenovaných trestných činov významnou mierou, ktorá by prevyšovala záujem spoločnosti na trestnom stíhaní spolupracujúceho obvineného. Správnosť uznesenia o podmieňanom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného prijatého v inom konaní dovolací súd nie je vo všeobecnosti oprávnený posudzovať.

Právna kvalifikácia konania svedkyne Ing. V. D. (zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.) vychádzala z uznesenia vyšetrovateľa o vznesení obvinenia z 15. apríla 2013, ČVS: PPZ-398/NKA-PK-BA-2013. Nakoľko k vzneseniu obvinenia Ing. V. D. došlo v inom trestnom konaní, dovolací súd nemal oprávnenie skúmať správnosť právnej kvalifikácie.

Dovolací súd sa stotožnil s názorom obvineného a súdov nižších stupňov ohľadne nadbytočného rozdeľovania trestných vecí na samostatné konania, čím sa vytvárajú rôzne procesné pozície tej istej osoby (obvinený, svedok), hrozí riziko dôkaznej núdze, príp. sa vytvára priestor pre manipuláciu s konaniami z časového hľadiska. Zmeny v procesných pozíciách následne spôsobujú problémy pri hodnotení dôkazov z dôvodu zákazu križovania výpovedí (bližšie pozri R 97/2018) a dostávajú sa do konfliktu so zákazom sebaobviňovania. V súčasnom štádiu konania (aj s ohľadom na právoplatné rozhodnutia v ostatných trestných veciach) však nie je možná náprava v podobe opätovného spojenia vecí. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vylúčenie trestných vecí na samostatné konania nemá vplyv na

zákonnosť vydaných rozhodnutí v jednotlivých konaniach. Na margo rozhodnutí, na ktoré v tejto súvislosti obvinený Ing. B. B. poukázal, dovolací súd dodáva, že rozsudok najvyššieho súdu z 29. mája 2015, sp. zn. 1 To 1/2015 nie je judikát a bol zrušený rozsudkom najvyššieho súdu zo 6. júna 2016, sp. zn. 2 TdoV 11/2015.

Z predloženého spisového materiálu nevyplýva, že by v prípravnom konaní v trestnej veci obvinenej Ing. V. D. prebehlo konanie o dohode o vine a treste. Ak aj vyšetrovateľ spracoval pre prokurátora písomný návrh (ako tvrdia obvinení), k ďalšiemu konaniu medzi prokurátorom a Ing. V. D. a k uzavretiu dohody o vine a treste zjavne nedošlo, keďže v danej trestnej veci bolo vydané uznesenie o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej. Navyše k podmieňnému zastaveniu trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej došlo až po vyhlásení oslobodzujúceho rozsudku v prejednávanej trestnej veci. Prokurátor preto nemal dôvod oznamovať použitie tzv. odklonov. A to ani v prípade, že by Ing. V. D. o využitie týchto inštitútov požiadala.

Pokiaľ ide o zaujatosť senátu v trestnej veci obvineného Ing. F. K., túto by bolo možné namietať a posudzovať len v danom trestnom konaní, nie v aktuálnej trestnej veci, ktorú prejednával odlišný senát. Obdobne platí pre údajný nátlak a porušenie práv na obhajobu Ing. V. D.. Ani prípadné porušenie práva na obhajobu obvinených nemôže dovolací súd preskúmať, keďže je viazaný dovolacími námietkami dovolateľky, ktorou je ministerka a nie obvinený Ing. B. B..

Zhodnotenie dôveryhodnosti svedkyne Ing. V. D. aj v nadväznosti na právoplatný rozsudok Okresného súdu Pezinok z 31. mája 2017, sp. zn. 1T/8/2016 bude prípadne možné až súdom prvého stupňa v konaní po vrátení veci. V súvislosti s namietaným konaním svedkyne v rozpore s podmienkami uloženými v uznesení o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúcej obvinenej nad rámec dovolací súd poznamenáva, že k ohláseniu protiprávneho konania prokurátorovi zo strany svedkyne malo dôjsť po hlavnom pojednávaní konanom 22. mája 2014, pričom predmetné uznesenie bolo vydané až 14. augusta 2015, t. j. po viac ako roku.

Výjadrenie prokurátora korešponduje s dovolaním, preto sa ním dovolací súd bližšie nezaoberal. Prokurátorom uvádzané porušenie ďalších ustanovení Trestného poriadku nevzal dovolací súd do úvahy, pretože je viazaný obsahom dovolania ministerky.

Vzhľadom na uvedené, najvyšší súd zrušil napadnuté rozhodnutia súdov nižšieho stupňa a vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.